

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนปฏิสัมพันธ์ของมารดาที่แสดงต่อทารก ระหว่างมารดาที่ทำงานเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และมารดาที่ทำงานเป็นพนักงานภาคพื้นดินซึ่งปฏิบัติงานตามเวลาปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบปริมาณเวลาในการเลี้ยงดูทารก ระหว่างมารดาที่ทำงานเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และมารดาที่ทำงานเป็นพนักงานภาคพื้นดินซึ่งปฏิบัติงานตามเวลาปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการโดยรวมของทารก ระหว่างทารกที่มารดาทำงานเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และทารกที่มารดาทำงานเป็นพนักงานภาคพื้นดินซึ่งปฏิบัติงานตามเวลาปกติ
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของคะแนนปฏิสัมพันธ์ของมารดาที่แสดงต่อทารก พัฒนาการโดยรวมของทารก และปริมาณเวลาในการเลี้ยงดูทารก

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นมารดาและทารกจำนวน 60 คู่ ซึ่งมารดาเป็นพนักงานของบริษัทการบินไทย จำกัด มหาชน อายุ 27 - 40 ปี มีบุตรคนแรกอายุ 7 - 18 เดือน โดยแบ่งกลุ่มของมารดาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1: มารดาที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน

กลุ่มที่ 2: มารดาที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานภาคพื้นดินที่ปฏิบัติงานตามเวลาปกติ

คือ เวลา 8.00 - 17.00 น.

โดยมารดาทั้งสองกลุ่มต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นพนักงานประจำของบริษัทการบินไทย จำกัด มหาชน
2. มีอายุระหว่าง 27 - 40 ปี
3. จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
4. มีรายได้ประจำระหว่าง 15,000 - 35,000 บาท/เดือน (รายได้เฉลี่ย 23,750 บาท/เดือน)
5. มีทารกอายุ 7 - 18 เดือน คลอดตามกำหนด มีสุขภาพสมบูรณ์
6. บิดา - มารดาอยู่ด้วยกัน ไม่หย่าร้างหรือแยกกันอยู่
7. มารดามีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงทั้งก่อนและหลังคลอด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. Denver II ใช้ประเมินพัฒนาการ โดยรวมของทารก
2. Nursing Child Assessment Teaching Scales : NCATS ใช้ในการประเมินปฏิสัมพันธ์ที่มารดาแสงต่อทารก
3. แบบสัมภาษณ์มารดาเพื่อรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ (ภาคผนวก ข)

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างและการดำเนินการวิจัย

1. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือ (ภาคผนวก ค)

ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนั้น เนื่องจากต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินและกลุ่มพนักงานภาคพื้นดิน จึงต้องทำหนังสือขอความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้ง 2 ฝ่าย โดย

1.1.1 ในกลุ่มของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ซึ่งสังกัดแผนก QV (Inflight Services - Cabin Attendants Administration) ดำเนินการหาหุ่มตัวอย่างโดยขอรายชื่อพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินที่ขอลาตลอด ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2541 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2542 จากแผนก QV

1.1.2 ในกลุ่มของพนักงานภาคพื้นดินที่ปฏิบัติงานตามเวลาปกติ นั้น เนื่องจากเป็นพนักงานของหลายแผนก จึงต้องขอรายชื่อของพนักงานที่ลาตลอด ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2541 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2542 จากแผนกบุคคล

1.2 เมื่อได้รายชื่อพนักงานของแต่ละกลุ่มแล้ว ตรวจสอบคุณสมบัติของพนักงานแต่ละคนว่ามีคุณสมบัติครบตามที่ต้องการและคัดเลือกไว้

1.3 สุ่มตัวอย่างโดยเลือกจากรายชื่อพนักงานของแต่ละกลุ่ม และโทรศัพท์ติดต่อเพื่อแจ้งวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ โดยแนะนำตัวเองว่า ตัวผู้วิจัยก็เป็นพนักงานของบริษัทการบินไทย จำกัด มหาชน เช่นเดียวกัน และขณะนี้กำลังศึกษาในระดับปริญญาโท ของสาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยากจะขอความร่วมมือของพนักงานท่านนั้น เพื่อให้ผู้วิจัยได้ไปทำการประเมินปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อทารกและพัฒนาการ โดยรวมของทารก เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการทำวิทยานิพนธ์ โดยอธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้และอธิบายถึงวิธีทำการประเมินโดยใช้แบบประเมิน Denver II และ NCATS

1.4 เมื่อมารดายินยอมและได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครบตามที่ต้องการคือกลุ่มละ 30 คน ผู้วิจัยจะทำการนัดหมาย เพื่อดำเนินการวิจัยต่อไป

2. การดำเนินการวิจัย

2.1 เมื่อได้รายชื่อกลุ่มตัวอย่างของมารดาและทารก ทั้ง 60 คู่แล้ว ใช้โทรศัพท์ติดต่ออีกครั้งเพื่อขอนัดหมายทำการประเมินพัฒนาการ โดยรวมของทารก โดยแบบทดสอบ Denver II และประเมินปฏิสัมพันธ์ของมารดาที่แสดงต่อทารก โดย NCATS โดยขณะทำการประเมินปฏิสัมพันธ์ของมารดาที่แสดงต่อทารกจะมีการบันทึกวีดิโอเทป เพื่อนำมาวิเคราะห์ในภายหลัง นอกจากนั้นในวันนี้นัดหมาย กลุ่มตัวอย่างจะได้รับคำอธิบายและรายละเอียดในการทำวิจัยอีกครั้งพร้อมทั้งตอบคำถามที่ยังสงสัย กลุ่มตัวอย่างจะได้รับ Consent Form (ภาคผนวก ง) เพื่อลงชื่อยินยอมเข้าร่วมการวิจัยและตอบคำถามจากแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น (ภาคผนวก ข) เพื่อเก็บเป็นข้อมูลในการวิจัย

2.2 เมื่อบันทึกวีดิโอเทปพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของมารดาที่มีต่อทารกจำนวน 60 คู่เรียบร้อยแล้ว ก็ทำการให้คะแนนปฏิสัมพันธ์ของมารดาที่แสดงต่อทารกซึ่งประเมินโดย NCATS จากวีดิโอเทปพร้อมกับผู้ร่วมประเมิน หากค่าสหสัมพันธ์รวมไม่ถึง 0.90 ตามที่ตั้งไว้ ต้องมีการอภิปรายในรายละเอียดและประเมินใหม่ หากการประเมินใหม่ยังได้ค่าสหสัมพันธ์รวมไม่ถึง 0.90 จะต้องตัดข้อมูลดังกล่าวทิ้ง

2.3 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทั้งหมด คือคะแนนจากการประเมินปฏิสัมพันธ์ โดย NCATS ที่มีค่าสหสัมพันธ์รวมไม่ต่ำกว่า 0.90 ผลการประเมินพัฒนาการ โดยรวมของทารก โดย Denver II รวมทั้งข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มารดาในเรื่องปริมาณของเวลาที่ใช้ในการเลี้ยงดูทารก เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติแบบ T-Test โดยโปรแกรม SPSS ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนปฏิสัมพันธ์ที่มารดาแสดงต่อทารก ระหว่างมารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และมารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดิน

2. ใช้สถิติแบบ T-Test โดยโปรแกรม SPSS ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของปริมาณเวลาในการเลี้ยงดูทารก ระหว่างมารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และมารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดิน

3. ใช้สถิติร้อยละประเมินพัฒนาการ โดยรวมของทารกที่มารดาเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และทารกที่มารดาเป็นพนักงานภาคพื้นดิน

4. หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนปฏิสัมพันธ์ที่มารดาแสดงต่อทารก และปริมาณเวลาในการเลี้ยงดูทารกของมารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และมารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดิน โดยใช้ Pearson's Correlation โดยโปรแกรม SPSS

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คะแนนปฏิสัมพันธ์โดยรวมที่มารดาแสดงต่อทารก ของมารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และมารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดิน ไม่แตกต่างกัน
2. ปริมาณเวลาในการเลี้ยงดูทารกของมารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ไม่แตกต่างกับปริมาณเวลาในการเลี้ยงดูทารกของมารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดิน
3. ทารกที่มารดาเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินและทารกที่มารดาเป็นพนักงานภาคพื้นดิน มีพัฒนาการโดยรวมในระดับปกติทุกคน
4. คะแนนปฏิสัมพันธ์ที่มารดาแสดงต่อทารก ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณเวลาที่ใช้ในการเลี้ยงดูทารก

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่า รูปแบบของเวลาในการทำงานที่แตกต่างกันของมารดา จะส่งผลต่อปฏิสัมพันธ์ของมารดาที่แสดงต่อทารกอย่างไร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากมารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และมารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดินซึ่งปฏิบัติงานตามเวลาปกติของบริษัทการบินไทย จำกัด มหาชน เท่านั้น
2. ข้อมูลทางด้านปริมาณเวลาในการเลี้ยงดูทารกทั้งหมดได้จากแบบสัมภาษณ์ที่มารดาเป็นผู้ตอบ ซึ่งเป็นเพียงการประมาณจากมารดาเท่านั้น ข้อมูลที่ได้จึงอาจมีความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง
3. ขณะที่ไปทำการประเมินปฏิสัมพันธ์นั้น มารดาเป็นผู้รายงานว่า ทั้งมารดาและทารกมีความพร้อมในการประเมิน แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้ว ไม่อาจทราบได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมเพียงใดสำหรับการประเมิน ซึ่งอาจทำให้ผู้วิจัยไม่สังเกตเห็นพฤติกรรมบางอย่างซึ่งน่าจะเกิดขึ้นขณะที่มารดาและทารกมีปฏิสัมพันธ์
4. งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยขอบเขตของงานวิจัยนี้สามารถบอกได้เพียงว่า มารดาทั้ง 2 กลุ่มมีพฤติกรรมบางด้านในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุตรแตกต่างกัน แต่ไม่สามารถสรุปได้ว่ามารดาในกลุ่มใดมีความสามารถในการเลี้ยงดูทารกดีกว่ากัน อันเป็นการวิจัยอีกรูปแบบหนึ่งที่ต้องมีการตั้งเกณฑ์ประเมินคุณภาพการเลี้ยงดูทารก ซึ่งอยู่นอกเหนือขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษา เรื่องรูปแบบของเวลาในการทำงานที่แตกต่างกันของมารดาว่าจะมีผลต่อปฏิสัมพันธ์ที่มารดาแสดงต่อทารกอย่างไร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายมากขึ้น เช่น ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานจากหลายๆ บริษัท
2. ควรหากกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เพื่อจะได้ควบคุมตัวแปรหรือปัจจัยที่มีผลต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดา - ทารก
3. ควรทำการศึกษาปฏิสัมพันธ์ที่มารดาแสดงต่อทารก เปรียบเทียบในหลายๆ วัฒนธรรม
4. ควรทำการศึกษา เรื่องรูปแบบของเวลาในการทำงานที่แตกต่างกันของมารดาว่าจะมีผลต่อปฏิสัมพันธ์ที่มารดาแสดงต่อทารกเพศชาย และเพศหญิงแตกต่างกันอย่างไร
5. ควรมีการศึกษาและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินปฏิสัมพันธ์ และพัฒนาการโดยรวมของทารกที่เป็นเกณฑ์มาตรฐานของเด็กไทย
6. ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพของปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดา - ทารก นอกเหนือไปจากเชิงปริมาณ